

Omgevingsvisie gemeente Bernheze

De gemeente Bernheze werkt aan haar omgevingsvisie en wil daar graag inwoners, bezoekers en stakeholders bij betrekken. Een omgevingsvisie voor en door betrokkenen is het doel. De gemeente staat op dit moment nog aan het begin van het proces, en wil graag breed ophalen wat er leeft in de gemeente.

Deze rapportage doet verslag van een onderzoek dat in mei en juni 2021 uitgevoerd is. Het biedt een eerste inzicht in wat inwoners, bezoekers en stakeholders van belang vinden bij de (nog op te stellen) omgevingsvisie. Wat zijn voor hen belangrijke thema's en opgaven voor de toekomst? Wie wil er aangehaakt blijven bij het grotere participatietraject over de omgevingsvisie? Vragen die beantwoord worden in deze rapportage.

**1/3 van de deelnemers wil graag opnieuw meedenken
over de omgevingsvisie**

Datum
20 juli 2021

Deelnemers
361

In opdracht van
Gemeente Bernheze

In deze rapportage

INHOUDSOPGAVE

Inleiding	3
Samenvatting	5
Resultaten	6
3.1 Wonen en werken in Bernheze	6
3.2 Prioriteiten	11
3.3 Toekomst.....	20
3.4 Betrokkenheid bij het vervolg	26
Deelnemersprofielen	34
Onderzoeksverantwoording	39
5.1 Respons en weging.....	39
5.2 Campagne inwonersconsultatie.....	40
Bijlagen	42

Inleiding

HOOFDSTUK 1

De omgevingsvisie

De gemeente Bernheze werkt aan haar omgevingsvisie en wil daar graag de samenleving bij betrekken. Doel is het opstellen van een integrale visie voor een veilige en gezonde leefomgeving van de kernen en het buitengebied. Een gedragen visie die de samenhang en relaties tussen alle thema's waardeert en in beeld brengt. Een visie van iedereen dus: van alle inwoners, ondernemers, verenigingen, instellingen en anderen die een belang hebben in Bernheze.¹

De gemeente staat op dit moment aan het begin van dit proces. Zij wil graag breed ophalen wat er leeft in Bernheze. Deze rapportage doet verslag van een onderzoek dat in de maanden mei en juni 2021 is uitgevoerd onder inwoners, bezoekers en stakeholders van de gemeente Bernheze. Inzicht is verkregen in wat voor deze doelgroepen belangrijke thema's en opgaven zijn voor de toekomst. Waar zien zij kansen en mogelijkheden?

Dit onderzoek is ook een communicatiemiddel. De gemeente maakt aan inwoners en stakeholders duidelijk dat zij nadenkt over de toekomst van Arnhem en werkt aan de omgevingsvisie. Om inzicht te krijgen in hoe de participatie en communicatie hierover vormgegeven zou kunnen worden, zijn in het onderzoek enkele aanvullende vragen gesteld over hoe deelnemers in de toekomst geïnformeerd en/of betrokken willen zijn.

Twee vragenlijsten

Het onderzoek waarover deze rapportage verslag doet bestond uit twee online consultaties, één voor inwoners en bezoekers en één voor stakeholders. De inwonerconsultatie is met behulp van een slimme on- en offline campagne (én een 0800-nummer waar minder digitaal vaardige inwoners de vragenlijst op papier konden aanvragen) uitgezet en kon gedurende 4 weken ingevuld worden op www.bernheze.org/denkmeemee. De stakeholdersconsultatie is via het eigen netwerk van de gemeente uitgezet onder een diverse groep stakeholders (ondernemers, instellingen, verenigingen, belangenvertegenwoordigers).

¹ Bron: Plan van Aanpak omgevingsvisie gemeente Bernheze (november 2020), p. 5.

361 deelnemers

Uiteindelijk hebben 292 inwoners, 5 bezoekers en 64 stakeholders de vragenlijst ingevuld.²

Voor inwoners is de verdeling van de respons per wijk te vinden in onderstaande tabel.

Waar woont u? (n=292)	%
Heeswijk-Dinther	34%
Heesch	30%
Nistelrode	15%
Loosbroek	8%
Vorstenbosch	8%
Buitengebied	5%
Totaal	100%

Leeswijzer

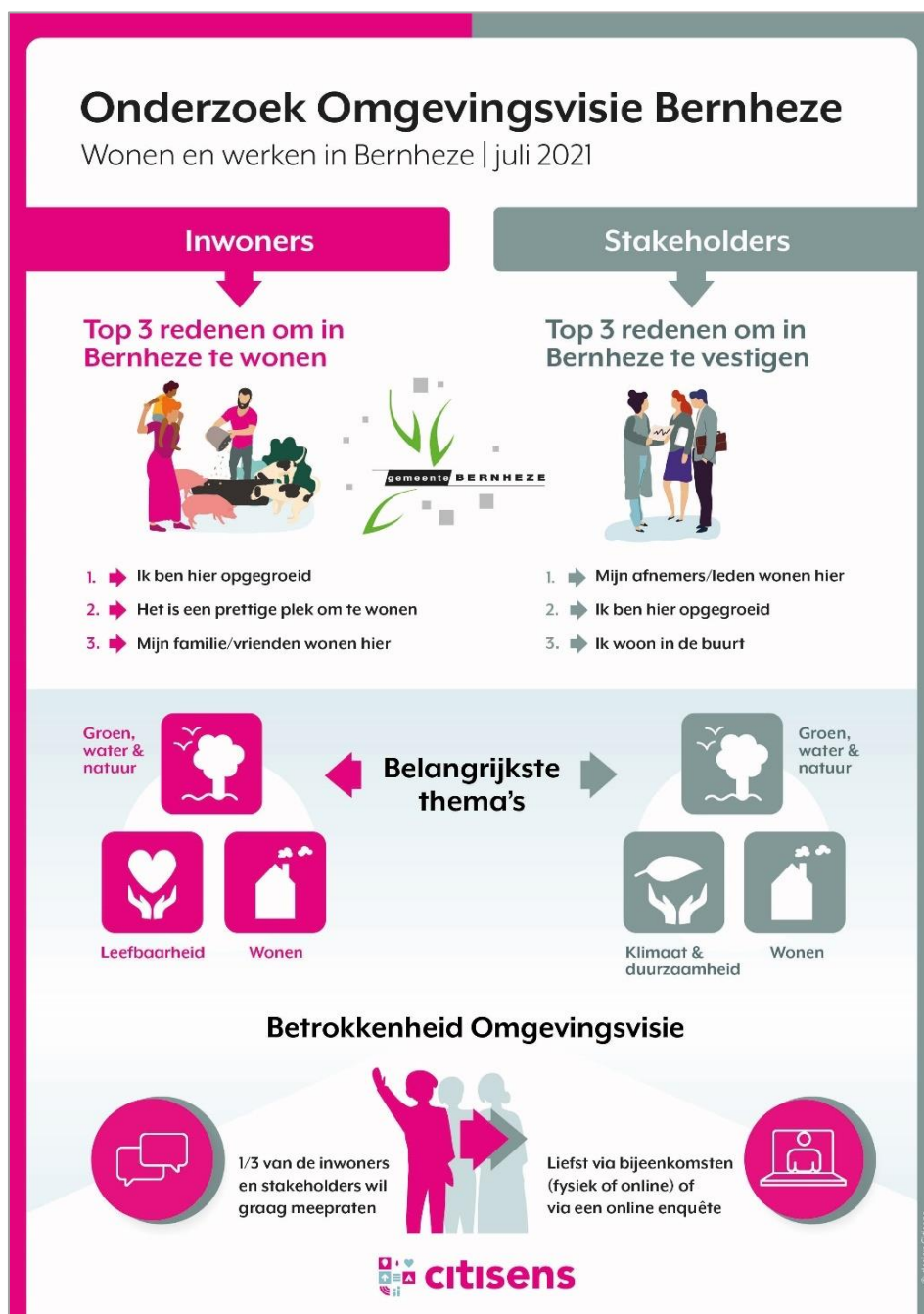
In hoofdstuk 2 worden de belangrijkste resultaten van het onderzoek weergegeven: dit is de samenvatting. Hoofdstuk 3 geeft per onderdeel inzicht in de resultaten. Daarbij worden de resultaten van inwoners en bezoekers apart gepresenteerd van de resultaten van stakeholders.³ De deelnemersprofielen in hoofdstuk 4 geven inzicht in de kenmerken van beide groepen deelnemers (inwoners en stakeholders). Meer informatie over de onderzoeksmethode is te vinden in hoofdstuk 5.

² Vanwege het beperkt aantal deelnemers dienen de resultaten van het onderzoek met voorzichtigheid geïnterpreteerd te worden. Ze geven een eerste breed, maar indicatief beeld. Dit geldt voor beide vragenlijsten. Een veel groter aantal heeft de uitnodiging om deel te nemen aan het onderzoek wel ontvangen, maar is hier niet op ingegaan. Zie hoofdstuk 5 voor meer informatie.

³ In verband met de toegankelijkheidseisen die gesteld worden aan documenten van de overheid is bij elk figuur de bijbehorende tabel toegevoegd, zodat ook screenreaders de informatie kunnen verwerken. Percentages in tabellen en figuren tellen door afrondingsverschillen niet altijd op tot 100%.

Samenvatting

HOOFDSTUK 2

Resultaten

HOOFDSTUK 3

Dit hoofdstuk bestaat uit vier onderdelen waarin de uitkomsten van de inwonersconsultatie en de stakeholdersconsultatie tegelijkertijd worden gepresenteerd. Het eerste onderdeel 3.1 geeft inzicht in de redenen van deelnemers om in Bernheze te wonen (inwoners) of zich te vestigen (stakeholders). Het tweede onderdeel 3.2 laat zien welke prioriteiten inwoners en stakeholders stellen qua onderwerpen voor de omgevingsvisie. In het derde onderdeel 3.3 kijken we naar de toekomst: waar zijn inwoners en stakeholders trots op in Bernheze en wat moet in de toekomst behouden worden? En wat vinden zij minder prettig en is nog voor verbetering vatbaar? Tot slot komt in het vierde onderdeel 3.4 de betrokkenheid van deelnemers bij het vervolg van de omgevingsvisie aan bod. Willen zij opnieuw betrokken worden en zo ja: hoe dan?

3.1 Wonen en werken in Bernheze

3.1.1 Redenen om in Bernheze te wonen of zich te vestigen

Aan deelnemers is gevraagd waarom zij in Bernheze wonen (inwoners) of zich als organisatie hebben gevestigd (stakeholders).

Inwoners

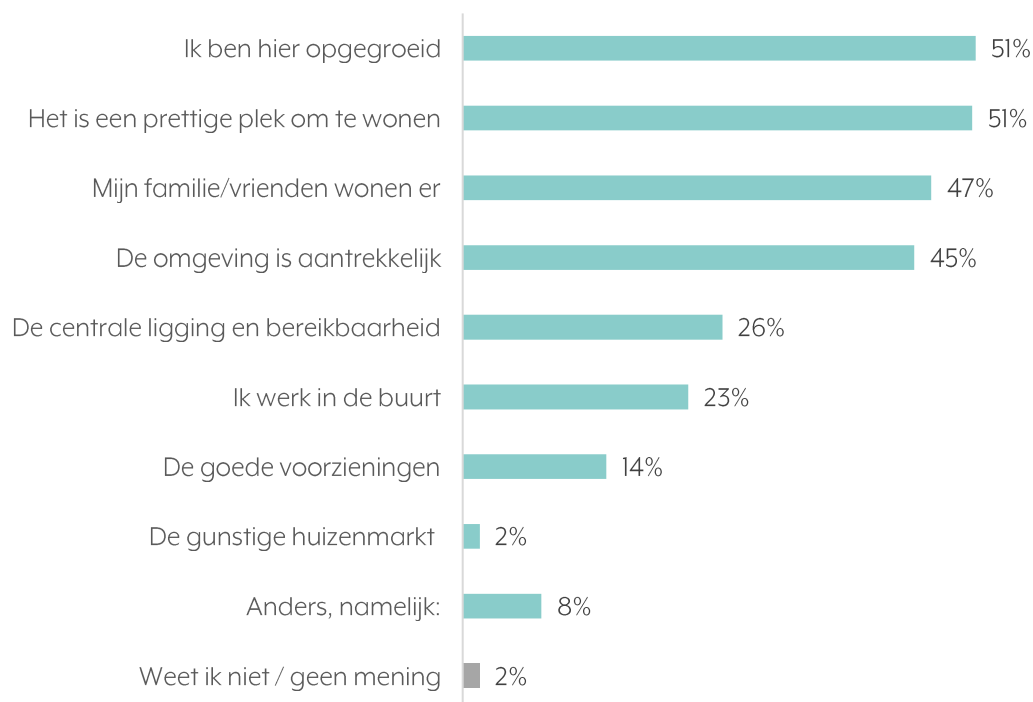
In de top 3 van inwoners bevinden zich twee sociale redenen: 'Ik ben hier opgegroeid' (51%) en 'Mijn familie en vrienden wonen er' (47%).

De optie 'Anders, namelijk' is door 8% van de deelnemende inwoners aangekruist. De volgende twee redenen worden relatief vaak genoemd:⁴

1. Het bedrijf waar zij werken is in Bernheze gevestigd
2. Ze zijn bij hun partner gaan wonen

⁴ Een compleet overzicht van alle open antwoorden is opgenomen in de bijlage.

Wat zijn voor u de belangrijkste redenen om in de gemeente Bernheze te wonen? (n=292)

Wat zijn voor u de belangrijkste redenen om in de gemeente Bernheze te wonen? (n=292)	%
Ik ben hier opgegroeid	51%
Het is een prettige plek om te wonen	51%
Mijn familie/vrienden wonen er	47%
De omgeving is aantrekkelijk	45%
De centrale ligging en bereikbaarheid	26%
Ik werk in de buurt	22%
De goede voorzieningen	14 %
De gunstige huizenmarkt	2%
Anders, namelijk:	8%
Weet ik niet / geen mening	2%

Stakeholders

Ook door stakeholders wordt de sociale reden 'Ik ben hier opgegroeid' vaak genoemd. 18 van de 64 deelnemende stakeholders hebben deze optie aangekruist. De meest genoemde

reden (door ongeveer één derde van de stakeholders) is: 'Mijn afnemers of leden wonen hier'.

Bij de optie 'Anders, namelijk' (14 keer aangekruist) geven de deelnemende stakeholders veelal aan dat hun organisatie al langere tijd in de gemeente gevestigd is, al dan niet aangevuld met een opmerking in de trant van 'er is geen reden om dit wijzigen'.

Wat zijn voor u de belangrijkste redenen om in de gemeente Bernheze te werken? (n=64)

Wat zijn voor uw organisatie de belangrijkste redenen om zich in Bernheze te vestigen? (n=64)	Aantal
Mijn afnemers / leden wonen hier	22
Ik ben hier opgegroeid	18
Ik woon in de buurt	14
De centrale ligging / goede bereikbaarheid	9
Er is hier voldoende ruimte voor mijn organisatie	8
Het is een zakelijke afweging	6
De goede voorzieningen in de gemeente	4
Anders, namelijk:	14
Weet ik niet / geen mening	4

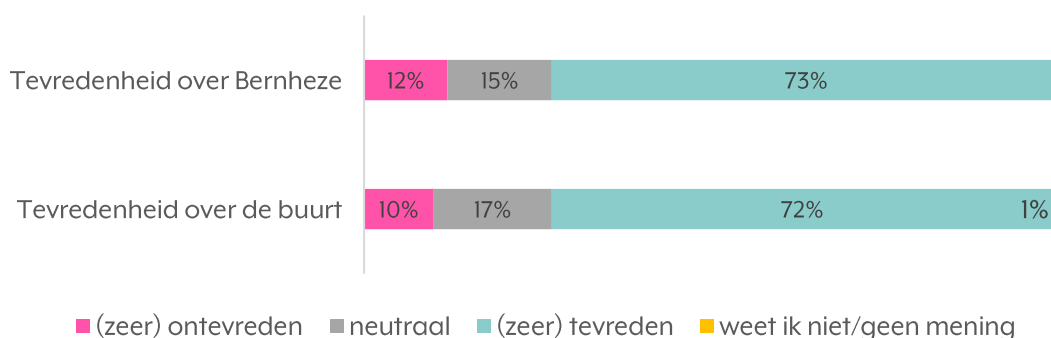
3.1.2 Tevredenheid over het wonen en gevestigd zijn in Bernheze

Zowel inwoners als stakeholders zijn relatief tevreden over het wonen c.q. het vestigingsklimaat in de gemeente Bernheze. Bij inwoners is apart gevraagd naar hoe tevreden deelnemers zijn over het wonen in de gemeente Bernheze en de eigen buurt.

Inwoners

Van de deelnemende inwoners is 73% (zeer) tevreden over het wonen in de eigen buurt. Bijna hetzelfde percentage (72%) geeft aan (zeer) tevreden te zijn over het wonen in de gemeente.

Hoe tevreden bent u over het wonen in de gemeente Bernheze in het algemeen? Hoe tevreden bent u over het wonen in uw buurt in het algemeen? (n=289)

Hoe tevreden bent u over het wonen in de gemeente Bernheze in het algemeen? (n=289)	%
(helemaal) ontevreden	12%
Neutraal	15%
(helemaal) tevreden	73%
Weet ik niet / geen mening	0%

Hoe tevreden bent u over het wonen in uw buurt in het algemeen? (n=289)	%
(helemaal) ontevreden	10%
Neutraal	17%
(helemaal) tevreden	72%
Weet ik niet / geen mening	1%

In zowel de inwoners- als de stakeholdersconsultatie konden deelnemers hun antwoord toelichten in een open invulveld. Bij inwoners komen opmerkingen die samenhangen met het groene karakter van Bernheze het meeste voor. Een klein groepje draagt verbeterpunten aan op het gebied van veiligheid. Zo geeft één deelnemer aan:

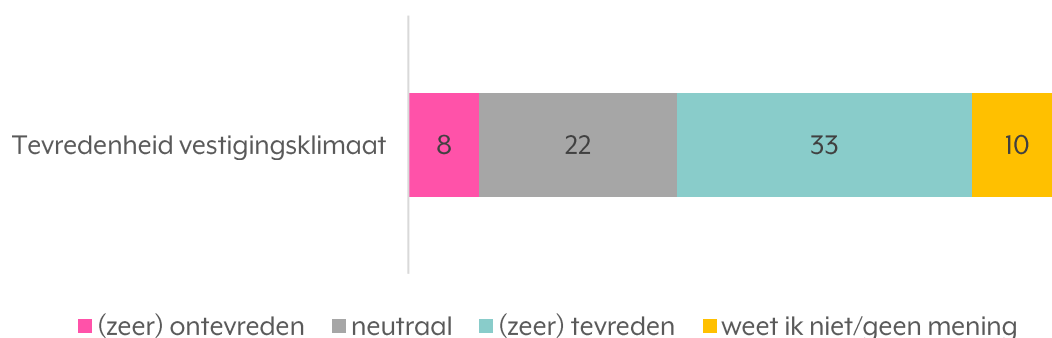
"Mooie groene omgeving, enige nadeel is snel rijdend verkeer maar daar wordt aan gewerkt door de gemeente".

Ook worden er opmerkingen gemaakt over de sterke sociale cohesie in Bernheze. Deelnemers benadrukken het prettige contact met de burens en het gevoel van 'ons kent ons'. Alle open antwoorden zijn te vinden in de bijlage.

Stakeholders

Ongeveer de helft van de 64 deelnemende stakeholders geeft aan (zeer) tevreden te zijn over het vestigingsklimaat in Bernheze.

Hoe tevreden bent u over het vestigingsklimaat in Bernheze in het algemeen? (n=64)

Hoe tevreden bent u over het vestigingsklimaat in Bernheze in het algemeen? (n=64)	Aantal
(helemaal) ontevreden	8
Neutraal	22
(helemaal) tevreden	33
Weet ik niet / geen mening	10

In het open invulveld benadrukken stakeholders dat zij de kleinschaligheid prettig vinden. Zo geeft één deelnemer aan:

"Bernheze is ten opzicht van de andere gemeenten kleinschalig. Dit is goed voor de onderlinge verbinding maar kent een grote kwetsbaarheid ten aanzien van de ambtelijke organisatie. Veel ambtenaren hebben onvoldoende ervaring".

3.2 Prioriteiten

3.2.1 Onderwerpen voor de omgevingsvisie

Deelnemers (inwoners, bezoekers en stakeholders)⁵ is gevraagd wat zij de belangrijkste onderwerpen vinden voor Bernheze, en dus aan bod moeten komen in de omgevingsvisie. Uit 11 onderwerpen konden zij er maximaal 3 selecteren. Ook was er de mogelijkheid om bij 'Anders, namelijk' een ander onderwerp in te vullen. Vervolgens konden deelnemers aangeven hoe tevreden ze zijn over de door hen geselecteerde onderwerpen.

Inwoners

De onderwerpen groen, water en de natuur, leefbaarheid en wonen worden door inwoners en bezoekers het vaakst als belangrijk aangemerkt voor de omgevingsvisie (respectievelijk 132-127-122 keer aangekruist). Meer dan de helft van de deelnemers die deze onderwerpen hebben geselecteerd, is hier (zeer) tevreden over.

Het meest tevreden zijn inwoners en bezoekers over het sociale leven in Bernheze. Van de 72 deelnemers die dit onderwerp als belangrijk hebben aangekruist, is 72% (zeer) tevreden.

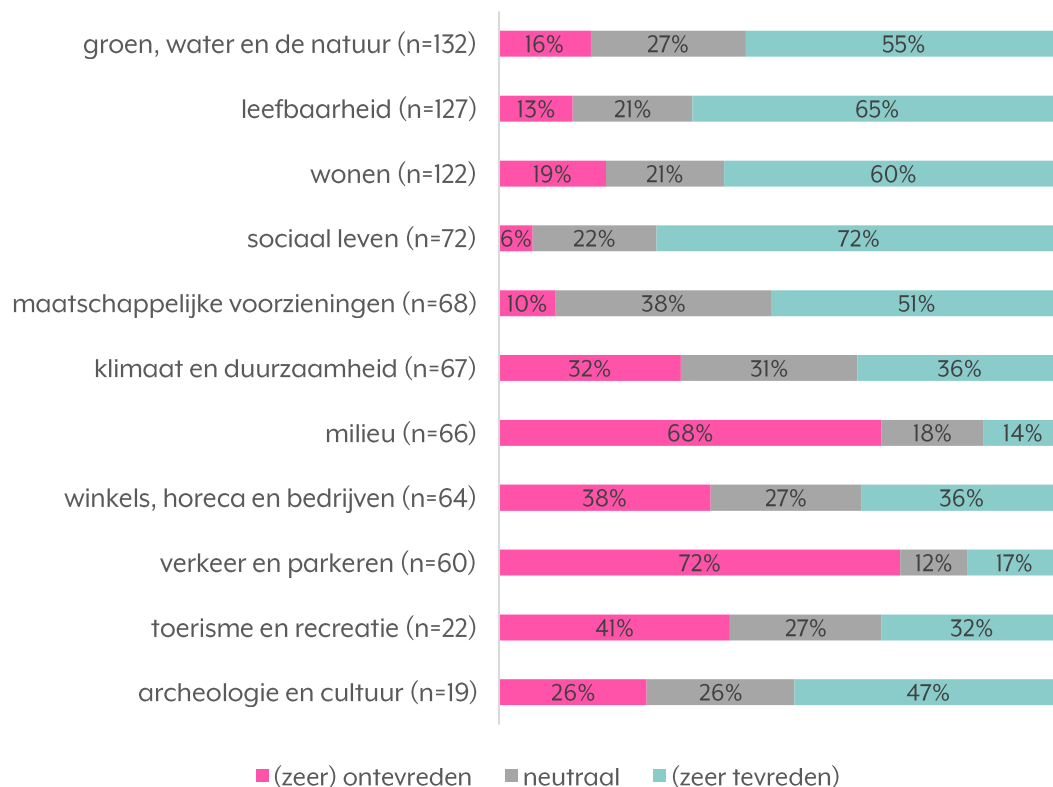
Het minst tevreden zijn inwoners en bezoekers over de onderwerpen verkeer en parkeren, en milieu. Van de respectievelijk 60-66 deelnemers die deze onderwerpen als belangrijk hebben aangekruist is meer dan twee derde ontevreden.

Het minst belangrijk vinden deelnemers de onderwerpen archeologie en cultuur, en toerisme en recreatie.

In onderstaande grafiek is de tevredenheid van inwoners en bezoekers per onderwerp uitgesplitst. De onderwerpen staan gesorteerd op hoe vaak ze door deelnemers zijn aangemerkt als belangrijk (groen, water en de natuur is bijvoorbeeld door 132 deelnemers geselecteerd als belangrijk).

⁵ Dit deel van de vragenlijst is ook voorgelegd aan deelnemers die de vragenlijst als bezoeker (van vrienden/familie of als toerist/recreant) ingevuld hebben.

Hoe tevreden bent u over ... in Bernheze?

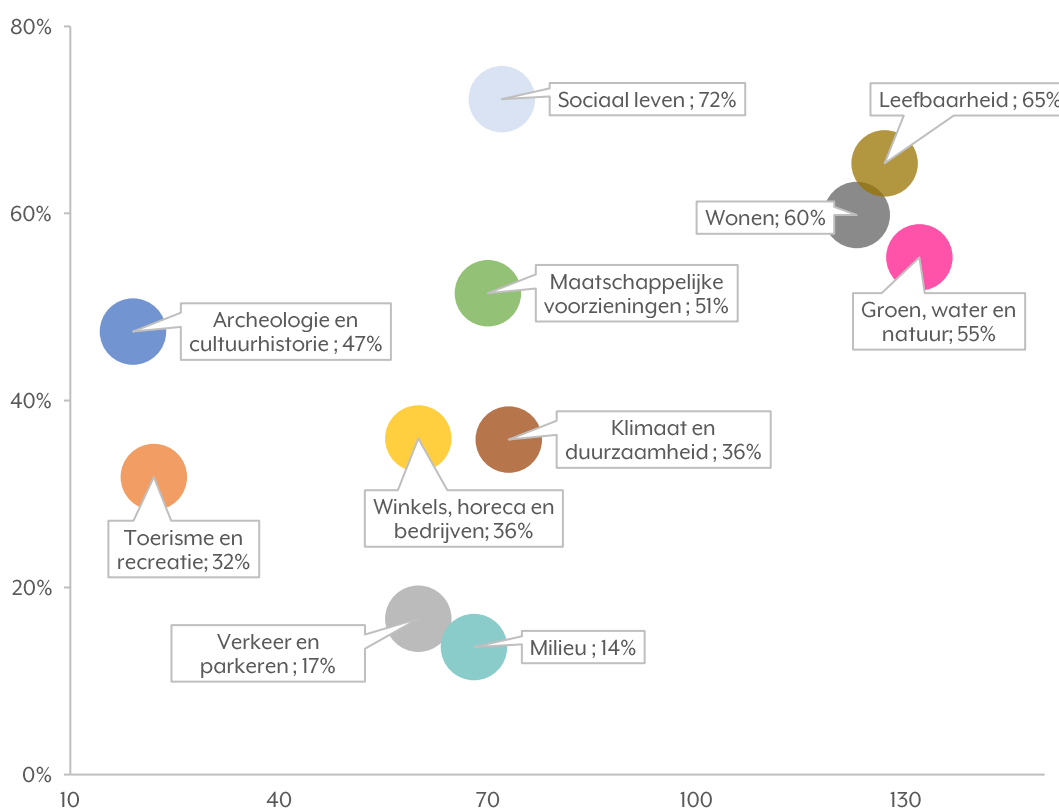

Hoe tevreden bent u over ... in Bernheze?	(zeer) ontevreden	neutraal	(zeer) tevreden
groen, water en de natuur (n=132)	16%	27%	55%
leefbaarheid (n=127)	13%	21%	65%
wonen (=122)	19%	21%	60%
sociaal leven (n=72)	6%	22%	72%
maatschappelijke voorzieningen (n=68)	10%	38%	51%
klimaat en duurzaamheid (n=67)	32%	31%	36%
milieu (n=77)	68%	18%	14%
winkels, horeca en bedrijven (n=64)	38%	27%	36%
verkeer en parkeren (n=60)	72%	12%	17%
toerisme en recreatie (n=22)	41%	27%	32%
archeologie en cultuur (n=19)	26%	26%	47%

Voor inwoners en bezoekers is een tweede grafiek gemaakt.⁶

- De x-as geeft aan hoe vaak een onderwerp is aangekruist door deelnemers (maximaal 132 keer).
- De y-as geeft weer hoe tevreden deelnemers zijn over het onderwerp, d.w.z. het percentage in het bolletje geeft weer hoeveel procent van deze deelnemers (zeer) tevreden is over het betreffende onderwerp (hoogste percentage = 72%).

Welke drie onderwerpen vinden inwoners en bezoekers het belangrijkste voor Bernheze en moeten in de omgevingsvisie aan bod komen? Hoe tevreden bent u over dit onderwerp? (n=297)

Deelnemers konden naast maximaal 3 van de 11 opties ook zelf een onderwerp aandragen in het open invulveld bij 'Anders, namelijk'. 2% van de deelnemers heeft dit gedaan. Vaakst genoemd zijn de agrarische sector en ondernemerschap.⁷

⁶ Dit was voor stakeholders niet mogelijk vanwege het aantal deelnemers.

⁷ Er was bij deze vraag ook de optie om 'Weet ik niet / geen mening aan te kruisen'. Dit heeft 0,2% gedaan.

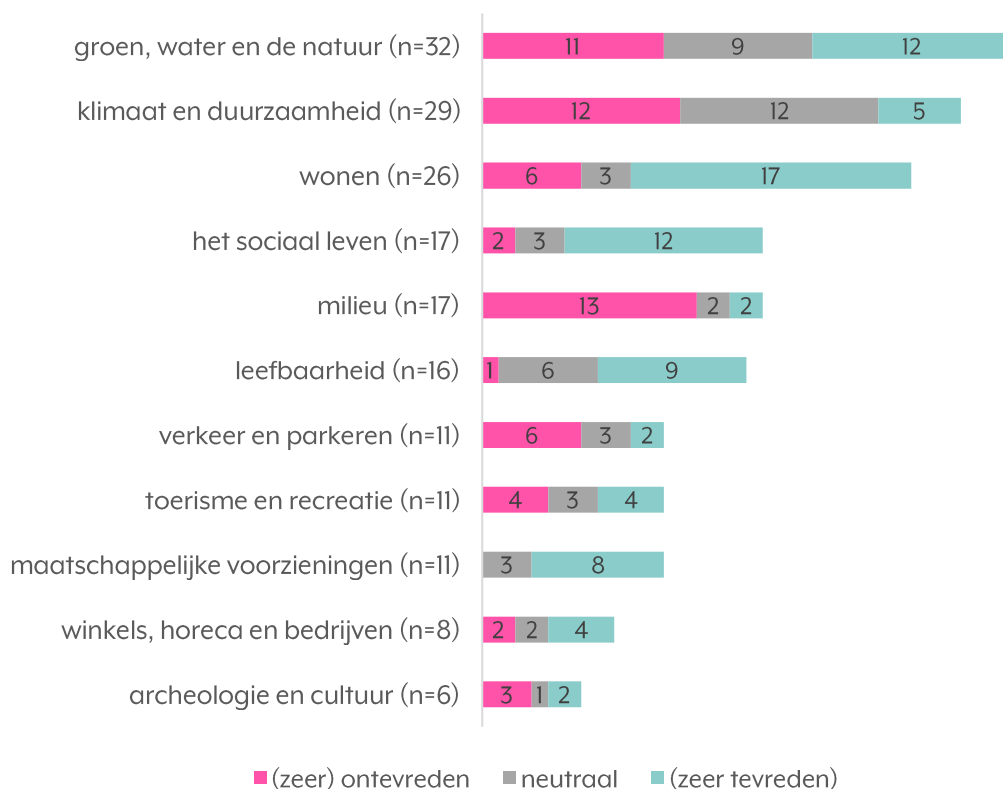
Stakeholders

Ook stakeholders vinden het onderwerp groen, water en de natuur het belangrijkste onderwerp voor de omgevingsvisie. Van de 64 merkten 32 stakeholders dit onderwerp als belangrijk aan. Ruim één derde van de deelnemers die dit onderwerp hebben aangekruist, is er (zeer) tevreden over. Dit aandeel is lager dan bij inwoners (waar ruim de helft (zeer) tevreden is over dit onderwerp).

Ook klimaat en duurzaamheid, en wonen worden door stakeholders vaak aangekruist als belangrijk. Ook hier is de tevredenheid over deze onderwerpen relatief laag in vergelijking met inwoners.

Net als inwoners vinden stakeholders het onderwerp archeologie en cultuur ook niet erg belangrijk. Slechts 6 van de 64 deelnemers vinden dit een belangrijk onderwerp.

Welke drie onderwerpen vinden stakeholders het belangrijkste voor Bernheze en moeten in de omgevingsvisie aan bod komen? Hoe tevreden bent u over dit onderwerp? (n=64)

Hoe tevreden bent u over ... in Bernheze?	(zeer) ontevreden	neutraal	(zeer) tevreden
groen, water en de natuur (n=32)	11	9	12
klimaat en duurzaamheid (n=29)	12	12	5
wonen (n=26)	6	3	17
het sociaal leven (n=17)	2	3	12
milieu (n=17)	13	2	2
leefbaarheid (n=16)	1	6	9
maatschappelijke voorzieningen (n=11)	0	3	8
toerisme en recreatie (n=11)	4	3	4
verkeer en parkeren (n=11)	6	3	2
winkels, horeca en bedrijven (n=8)	2	2	4
archeologie en cultuur (n=6)	3	1	2

Ook stakeholders konden in het open invulveld bij 'Anders, namelijk' zelf een onderwerp aandragen. Eén deelnemer heeft dit gedaan. Deze bracht de veestapel naar voren als onderwerp.⁸

3.2.2 Activiteiten en ruimte geven aan...

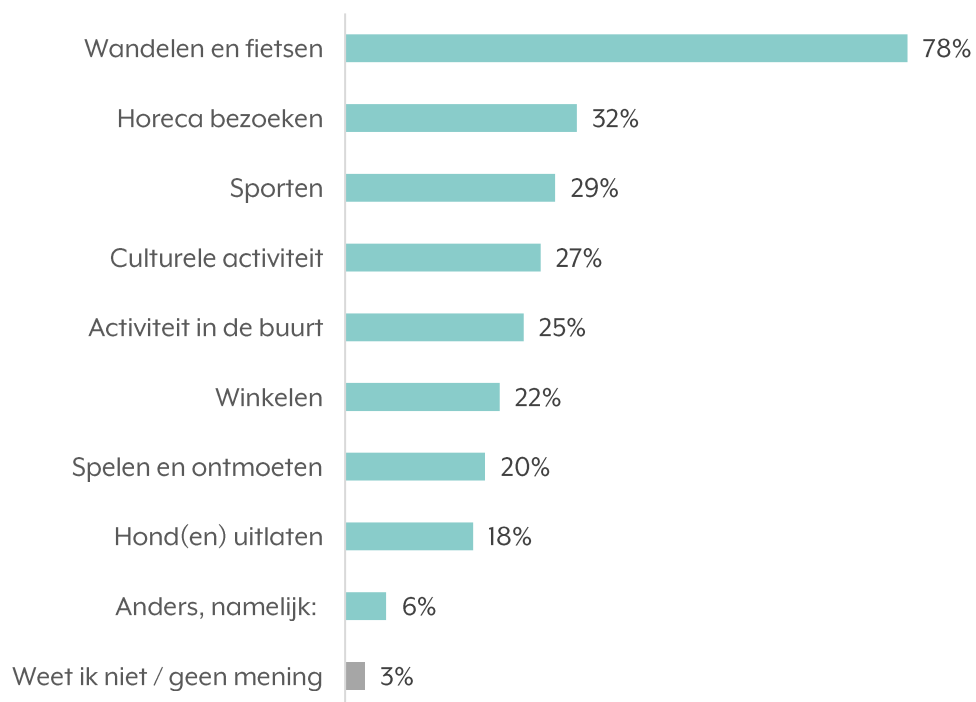
Binnen het onderdeel Prioriteiten is als één na laatste de vraag gesteld "Welke drie activiteiten doet u het liefst in Bernheze?" Deze vraag is alleen gesteld aan inwoners en bezoeker van Bernheze.

Van deze groep geeft meer dan driekwart aan het liefst te wandelen of fietsen in de gemeente. Alle overige opties (9 in totaal, inclusief een 'Anders, namelijk' optie) zijn veel minder frequent ingevuld, van de hond uitlaten (18%) tot horeca bezoeken (32%).

Bij de optie 'Anders, namelijk' werd als favoriete activiteit om te doen in de gemeente Bernheze vooral genoteerd: werken.

⁸ Er was bij deze vraag ook de optie om weet ik niet / geen mening aan te kruisen. Dit heeft geen van de deelnemers gedaan.

Welke drie activiteiten doet u het liefst in Bernheze? (n=297)

Welke drie activiteiten doet u het liefst in Bernheze? (n=297)	%
Wandelen en fietsen	78%
Horeca bezoeken	32%
Sporten	29%
Culturele activiteit	27%
Activiteit in de buurt	25%
Winkelen	22%
Spelen en ontmoeten	20%
Hond(en) uitlaten	18%
Anders, namelijk:	6%
Weet ik niet / geen mening	3%

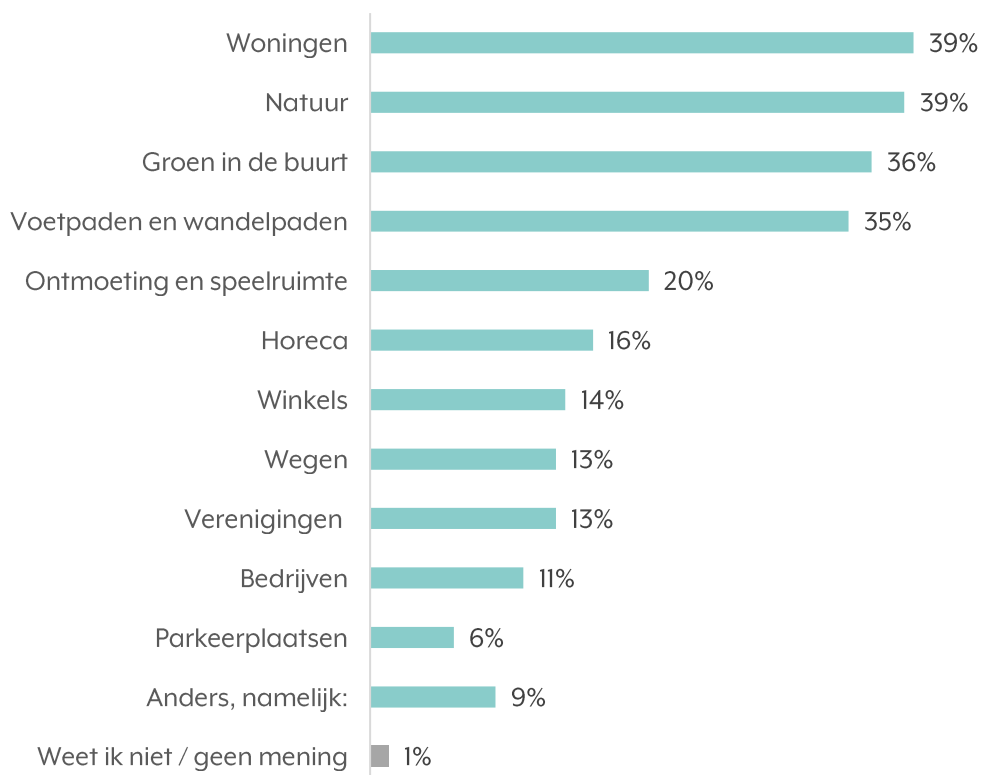
Tot slot is de vraag gesteld waar deelnemers - inwoners, bezoekers en stakeholders - meer ruimte aan zouden willen geven in Bernheze.

Inwoners

Inwoners en bezoekers van Bernheze geven aan graag meer ruimte te willen geven aan: woningen, natuur, groen in de buurt en voet- en wandelpaden. Deze vier onderwerpen zijn door meer dan één derde van de deelnemende inwoners of bezoekers aangekruist. Bedrijven en parkeerplaatsen worden het minst vaak genoemd als onderwerp waar meer ruimte voor zou moeten komen in Bernheze (6% en 11%).

Een klein deel van de deelnemers (9%) kruiste de optie 'Anders, namelijk' aan. In het open invulveld noemden deze deelnemers: fietspaden en ruimte voor agrariërs.

Als u zou moeten kiezen, waar zou u meer ruimte aan geven in Bernheze? (n=297)

Als u zou moeten kiezen, waar zou u meer ruimte aan geven in Bernheze? (n=297)	%
Woningen	39%
Natuur	39%
Groen in de buurt	36%
Voetpaden en wandelpaden	35%
Ontmoeting en speelruimte	20%
Horeca	16%
Winkels	14%
Wegen	13%
Verenigingen	13%
Bedrijven	11%
Parkeerplaatsen	6%
Anders, namelijk	9%
Weet ik niet/geen mening	1%

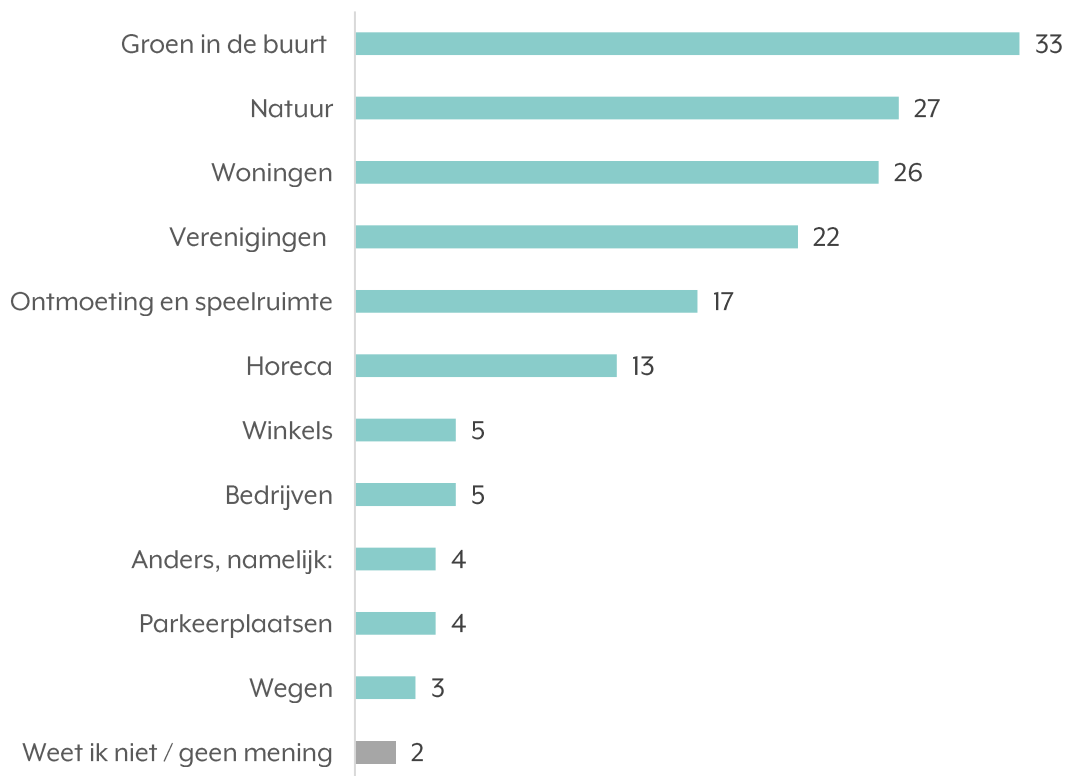
Stakeholders

De deelnemende stakeholders zien het liefst meer groen in de buurt. Meer dan de helft van de stakeholders (33 van de 64) kruist deze optie aan. Andere opties die vaak geselecteerd zijn: natuur, woningen en verenigingen.

Net als inwoners geven stakeholders ook relatief weinig aan dat er meer ruimte in Bernheze moet komen voor parkeerplaatsen en bedrijven.⁹

⁹ Opties die niet geselecteerd zijn door stakeholders komen niet voor in deze grafiek, bijvoorbeeld 'voetpaden en wandelpaden'.

Als u zou moeten kiezen, waar zou u meer ruimte aan geven in Bernheze? (n=64)

Als u zou moeten kiezen, waar zou u meer ruimte aan geven in Bernheze? (n=64)	Aantal
Groen in de buurt	33
Natuur	27
Woningen	26
Verenigingen	22
Ontmoeting en speelruimte	17
Horeca	13
Winkels	5
Wegen	5
Bedrijven	5
Parkeerplaatsen	4
Voetpaden en wandelpaden	0
Anders, namelijk	4
Weet ik niet/geen mening	2

Thema	Korte omschrijving ¹¹
Groen, water en natuur + Archeologie en cultuurhistorie (bv. erfgoed)	Inwoners geven aan dat ze het meest trots zijn op hun groene gemeente gelegen in het prachtige natuurgebied De Maashorst en het rijke culturele aanbod.
	“De combinatie van cultuur/historie en natuur.” “De combinatie van historie (kasteel/molen), groen en wonen (nieuw heilaren en rodenburg).”
Sociaal leven (bv. verenigingen)	Inwoners geven aan dat ze het meest trots zijn op het sterke saamhorigheidsgevoel in hun gemeente en het rijke verenigingsleven.
	“En het dorpse karakter met al zijn verenigingen, activiteiten en vrijwilligers.” “In tegenstelling tot sommige ‘slaapgemeentes’ ben ik erg trots op de enorme activiteit (o.a. Verenigingsleven, evenementen) in de kernen.” “Het ‘samen’ gevoel in ons dorp.”
Leefbaarheid (bv. Veiligheid, openbare ruimte)	Inwoners geven aan dat ze het meest trots zijn op de gemoedelijke, dorpse sfeer in hun gemeente.
	“Toch een mooie grote gemeente waarbij toch het dorpse karakter behouden blijft wat zeer mooi is.”

Stakeholders

Stakeholders willen dat zowel de dorpse en groene woonomgeving als ook de sociale activiteiten en het rijke verenigingsleven in de gemeente behouden blijven. In onderstaande tabel staat een kwalitatieve duiding van de gegeven open antwoorden per thema voor de omgevingsvisie, inclusief enkele citaten.

¹¹ Niet alle thema's voor de omgevingsvisie zijn terug te vinden in dit overzicht. Alleen de thema's waaraan meerdere antwoorden gelinkt konden zijn terug te vinden in dit overzicht. Een volledig overzicht van alle gegeven open antwoorden is te vinden in de bijlage.

Thema	Korte omschrijving ¹²
Groen, water en natuur	Stakeholders geven aan dat de mooie en groene leefomgeving behouden moet blijven.
	“Ruimte voor natuur en recreatie.” “Landelijke beleving.”
Archeologie en cultuurhistorie (bv. erfgoed)	Stakeholders geven aan dat het rijke culturaanbod en het cultuurhistorische karakter van de gemeente behouden moet blijven.
	“Het belangrijkste is dat we proberen de originele boerderijen en cultuurgronden te behouden.” “Veel aandacht voor culturele initiatieven.”
Sociaal leven (bv. verenigingen)	Stakeholders geven aan dat het rijk verenigingsleven en de sterke sociale structuur in hun gemeente behouden moet blijven.
	“Sociale structuur welke zich uit in een rijk verenigingsleven.”
Maatschappelijke voorzieningen (bv. zorg, buurthuis)	Stakeholders geven aan dat de ontmoetingsplaatsen in hun gemeente behouden moeten blijven.
	“Ontmoetingsplaatsen voor sociale contacten (buurthuis e.d.).” “Groen/speelgelegenheden voor kinderen.”
Wonen	Stakeholders geven aan dat het dorpse en historische karakter van hun gemeente behouden moet blijven.
	“Het dorpsgevoel waar je je thuis voelt.” “Behoud van de karakteristieke bebouwing ... [bijvoorbeeld door:] gezichtsbepalende bebouwing en een buitengebied.”

3.3.3 Minder prettig in Bernheze

Tot slot is aan inwoners gevraagd wat zij minder prettig vinden in Bernheze. Stakeholders kregen de vraag voorgelegd welke verbeteringen zij belangrijk vinden voor de toekomst van hun organisatie.

¹² Niet alle thema's voor de omgevingsvisie zijn terug te vinden in dit overzicht. Alleen de thema's waaraan meerdere antwoorden gelinkt konden zijn terug te vinden in dit overzicht. Een volledig overzicht van alle gegeven open antwoorden is te vinden in de bijlage.

Inwoners

Inwoners geven aan de verkeersveiligheid en het woningaanbod minder prettig te vinden in de gemeente Bernheze. Ook geven zij aan last te hebben van de intensieve veehouderij in de gemeente. In onderstaande tabel staat een kwalitatieve duiding van de gegeven open antwoorden per thema voor de omgevingsvisie, inclusief enkele citaten.

Thema	Korte omschrijving
Verkeer en parkeren (bv. infrastructuur, mobiliteit)	Inwoners ervaren verkeersoverlast en maken zich zorgen over onveilige verkeerssituaties. Ze zouden daar graag verbetering in zien.
	“Het gevaarlijke vrachtverkeer in de Zoggelsestraat. Daarbij komt nu ook het drukke werkverkeer dat onvoldoende rekening houdt met medeweggebruikers. Nu industrie terrein Heesch West aanstaande is en de woonwijk bewoont wordt, zal de Zoggelsestraat nog drukker en gevaarlijker worden door lokaal en sluip verkeer.” “Die verschrikkelijke hoeveelheid verkeer van bijv. vrachtauto’s.”
Wonen	Inwoners geven aan dat het woningaanbod op dit moment niet toereikend is en dat er behoefte is naar nieuwe woningen voor zowel jong als oud.
	“Tekort aan woningen, ik zou graag iets willen kopen maar er is niks.” “Weinig tot geen starterswoningen en sociale huurwoningen. Heel jammer als je in de buurt van je familie wil blijven wonen.”
Milieu (bv. geluid, bodem, lucht)	Inwoners geven aan last te hebben van o.a. de intensieve veehouderij/landbouw en de (zwarte) industrie. Zij maken zich zorgen over de mogelijke gevolgen voor hun gezondheid.
	“Mega stallen, overvloed aan vee bedrijven met stank overlast, slecht voor je gezondheid...” “Teveel intensieve veehouderij en landbouw als vervuilende openlucht industrie, nog te weinig natuur inclusieve en biologische landbouw.” “Aanleg van het bedrijventerrein Heesch West; kleinere bedrijven is acceptabel; echter vervuilende of gigantische (buitenlandse) internet bedrijven/ dozen is niet wenselijk. Daarbij zouden de bedrijven verplicht moeten worden om zonnepanelen op die grote daken te leggen, dan hoeft daarvoor geen landbouwgrond of natuur beschikbaar gesteld te worden.”
Groen, water en natuur	Inwoners zien graag meer groen in hun leefomgeving en geven aan dat het groen dat er is (met name in het buitengebied), beter moet worden onderhouden.

	<p>“Ook vind ik dat onze 'groene' gemeente teveel en onnodig groenveldjes maait...”</p> <p>“Jammer om te zien hoe groene straten steeds grijzer worden doordat bewoners/bedrijven bomen en struiken verwijderen.”</p>
Winkels, horeca en bedrijven	<p>Inwoners geven aan dat het aanbod van winkels en horeca in de dorpskernen onvoldoende aansluit bij hun wensen.</p> <p>“Weinig horeca. En maar één supermarkt in Nistelrode en dat is te weinig voor het aantal inwoners.”</p>
Overig	<p>Inwoners geven aan dat zij zich niet gehoord voelen door de gemeente en dat zij niet de snelle hulp krijgen die zij nodig hebben. Ook geven inwoners aan dat de gemeente beter moet communiceren richting inwoners.</p> <p>“Dat er te weinig en soms helemaal niet geluisterd wordt naar de inwoners en zeker niet als er massaal zaken worden afgekeurd door de inwoners.”</p> <p>“Dat bij vragen aan de ambtenarij lang op antwoorden gewacht moet worden.”</p>

Stakeholders

Stakeholders geven aan dat er meer aandacht moet komen voor natuur, het woningaanbod en het milieu. In onderstaande tabel staat een kwalitatieve duiding van de gegeven open antwoorden per thema voor de omgevingsvisie, inclusief enkele citaten.

Thema	Korte omschrijving
Groen, water en natuur	<p>Stakeholders pleiten voor meer aandacht voor natuur, natuurbehoud en natuurbescherming (in relatie tot het milieu en de biodiversiteit)</p> <p>“Beter beleid over natuur, groen leefomgeving.”</p> <p>“Meer biodiversiteit in de natuur.”</p>
Wonen	<p>Stakeholders geven aan dat het woningaanbod op dit moment niet toereikend is en dat er meer ruimte moet komen voor nieuwe woningen.</p> <p>“Betaalbare woningen voor alle doelgroepen.”</p> <p>“ ... Meer woningbouw op een slimme manier, dus niet alleen grote wijken uit de grond stampen. Gemeente moet meedenken om starters KOOP woningen te kunnen realiseren, door bijvoorbeeld grond goedkoop aan te bieden ...”</p>

Milieu (bv. geluid, bodem, lucht)	Stakeholders pleiten voor meer aandacht voor milieu en het halen van klimaatdoelstellingen.
	<p>“Aandacht voor milieu / klimaatdoelstellingen.”</p> <p>“Meer maatwerk mogelijkheden in ruimtelijk beleid om de transitie van landbouw te laten slagen.”</p>
Toerisme en recreatie (bv. sport, spel)	Stakeholders geven aan dat er meer aandacht moet komen voor toerisme en recreatieve activiteiten (bv sport, spel).
	<p>“Sportverenigingen blijven steunen in allerlei vormen, zij bieden een ontspanningslek voor vele inwoners van Bernheze. Ontspanning is goed voor hun vitaliteit.”</p>
	<p>“Focus op recreatie en toerisme. Er zijn veel mooie plekken in Bernheze om toerisme te trekken maar mag meer aandacht krijgen.”</p> <p>“Beloftes en kansen sportakkoord samen verder brengen.”</p>

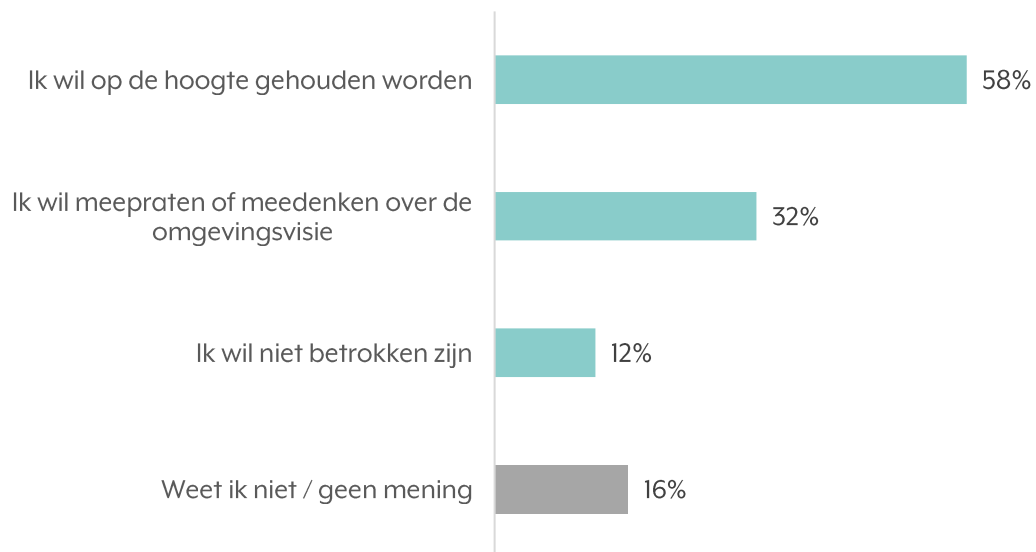
3.4 Betrokkenheid bij het vervolg

In het laatste onderdeel van de vragenlijst konden inwoners, bezoekers en stakeholders aangeven hoe zij in het vervolg betrokken willen blijven bij de omgevingsvisie van Bernheze.

Inwoners

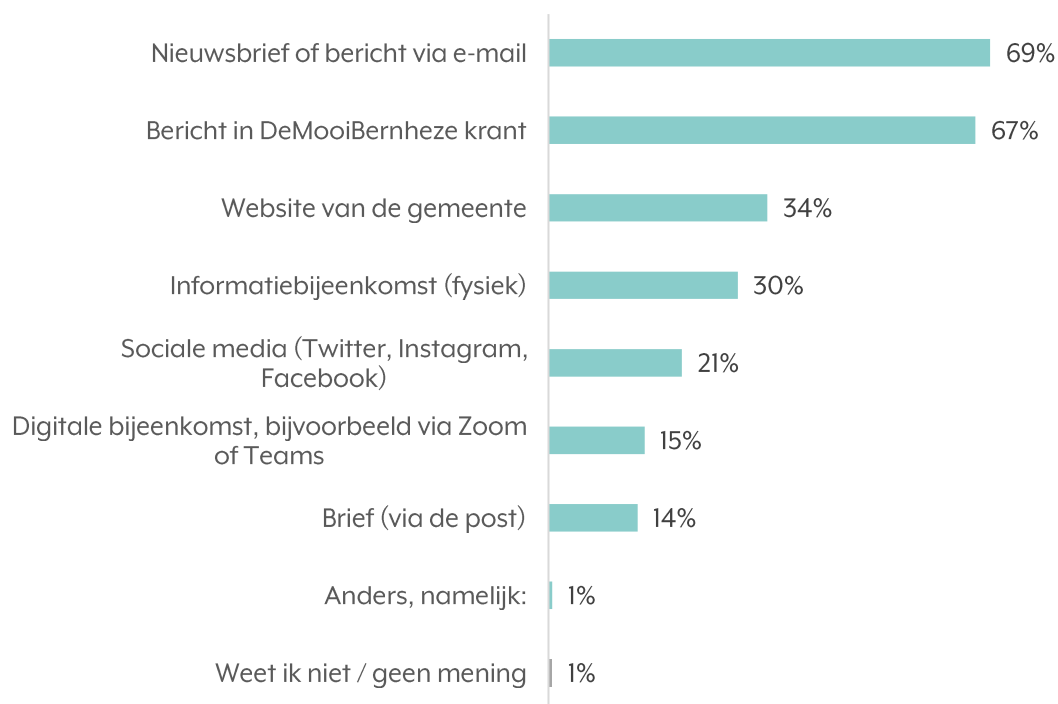
Inwoners blijven graag betrokken. 58% geeft aan op de hoogte te willen worden gehouden, bijna één derde zou graag meepraten. Een nieuwsbrief of bericht via de e-mail (69%) en/of een bericht in DeMooiBernheze krant (67%) zijn de meest gekozen kanalen. Een brief via de post is het minst favoriet, slechts 14% geeft aan op deze manier op de hoogte te willen worden gehouden. Inwoners die willen meepraten over de omgevingsvisie doen dit het liefst via een bijeenkomst of activiteit (67%) of een (online) enquête (56%).

Hoe wilt u in het vervolg betrokken zijn bij de omgevingsvisie? (n=297)

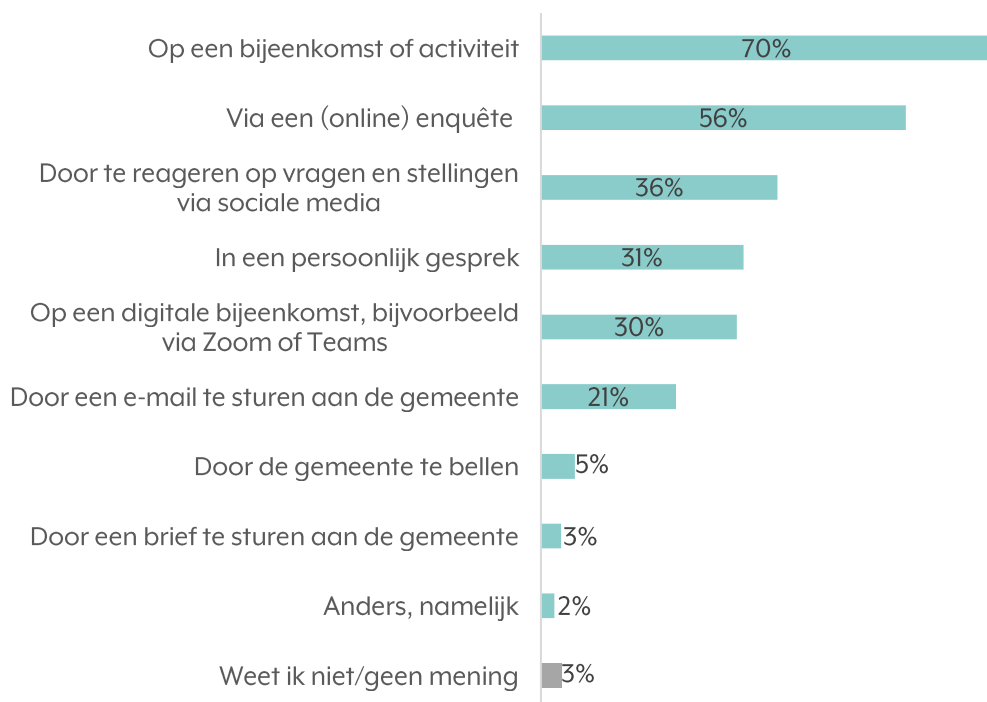
Hoe wilt u in het vervolg betrokken zijn bij de omgevingsvisie? (n=297)	%
Ik wil op de hoogte gehouden worden	58%
Ik wil meepraten over de omgevingsvisie	32%
Ik wil niet betrokken zijn	12%
Weet ik niet/geen mening	16%

**Hoe wilt u door de gemeente op de hoogte worden gehouden over de omgevingsvisie?
(n=173)**

Hoe wilt u door de gemeente op de hoogte worden gehouden over de omgevingsvisie? (n=173)	%
Nieuwsbrief of bericht via e-mail	69%
Bericht in DeMooiBernheze krant	67%
Website van de gemeente	34 %
Informatiebijeenkomst (fysiek)	30%
Sociale media (Twitter, Instagram, Facebook)	21%
Digitale bijeenkomst, bijvoorbeeld via Zoom of Teams	15%
Brief (via de post)	14%
Anders, namelijk:	1%
Weet ik niet / geen mening	1%

Hoe wilt u meepraten of meedenken over de omgevingsvisie? (n=96)

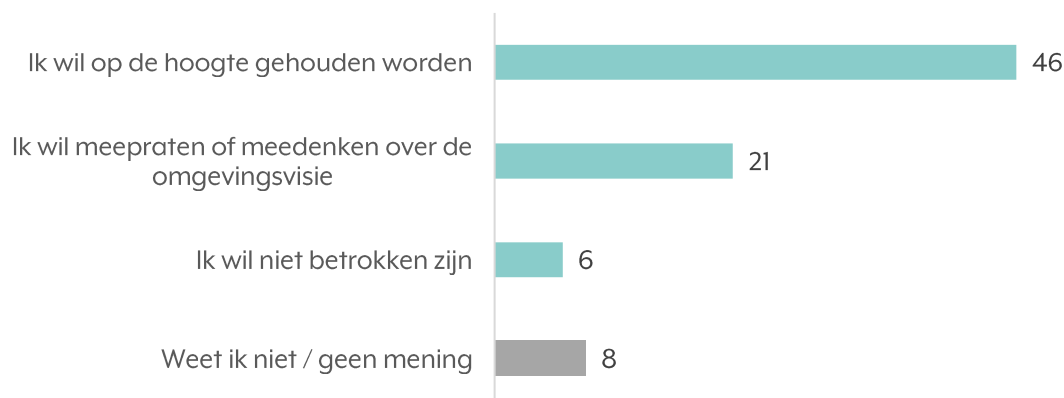

Hoe wilt u meepraten of meedenken over de omgevingsvisie? (n=96)	%
Op een bijeenkomst of activiteit	70%
Via een (online) enquête	56%
Door te reageren op vragen en stellingen via sociale media	36%
In een persoonlijk gesprek	31%
Op een digitale bijeenkomst, bijvoorbeeld via Zoom of Teams	30%
Door een e-mail te sturen aan de gemeente	21%
Door de gemeente te bellen	5%
Door een brief te sturen aan de gemeente	3%
Anders, namelijk	2%
Weet ik niet/geen mening	3%

Stakeholders

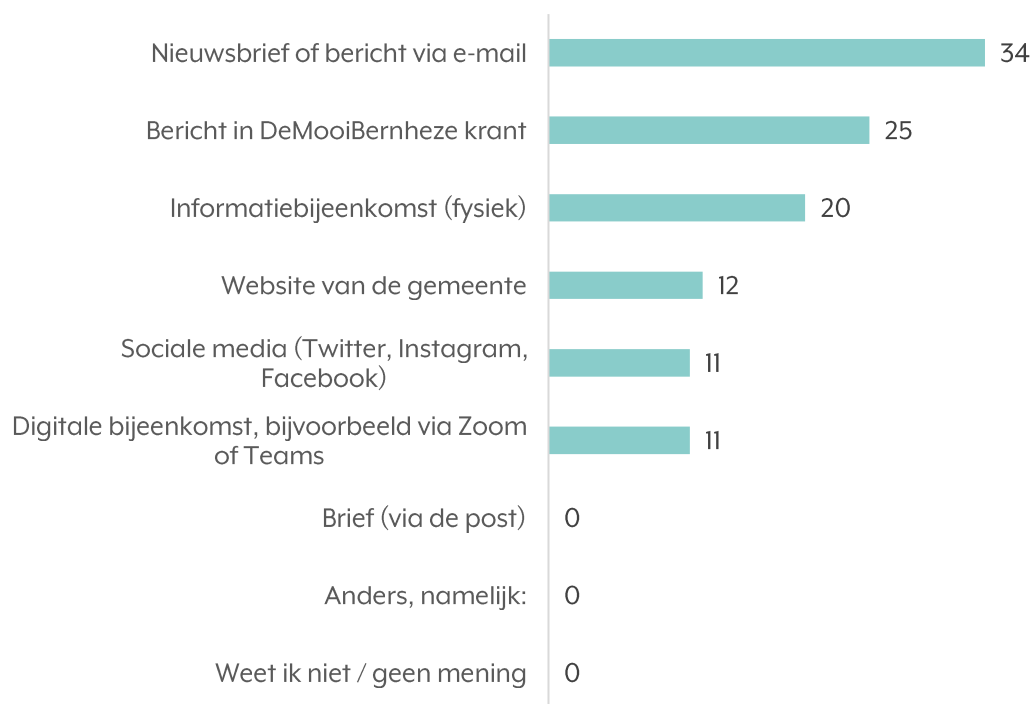
Ook stakeholders blijven graag betrokken bij de omgevingsvisie. 46 van de 64 stakeholders die de vragenlijst hebben ingevuld geven aan graag op te hoogte te worden gehouden. Stakeholders noemen dezelfde voorkeurskanalen als inwoners: meer dan de helft geeft aan via een digitale nieuwsbrief of een bericht in DeMooiBernheze krant op te hoogte te worden gehouden. Een derde van de stakeholders geeft aan (ook) mee te willen praten over de omgevingsvisie. Net als de inwoners vinden ze een bijeenkomst, activiteit of een online enquête goede kanalen. Een verschil met de inwoners is dat stakeholders vaker kiezen voor een digitale bijeenkomst.

Hoe wilt u in het vervolg betrokken zijn bij de omgevingsvisie? (n=64)

Hoe wilt u in het vervolg betrokken zijn bij de omgevingsvisie?	Aantal
Ik wil op de hoogte gehouden worden	46
Ik wil meepraten over de omgevingsvisie	21
Ik wil niet betrokken zijn	6
Weet ik niet/geen mening	8

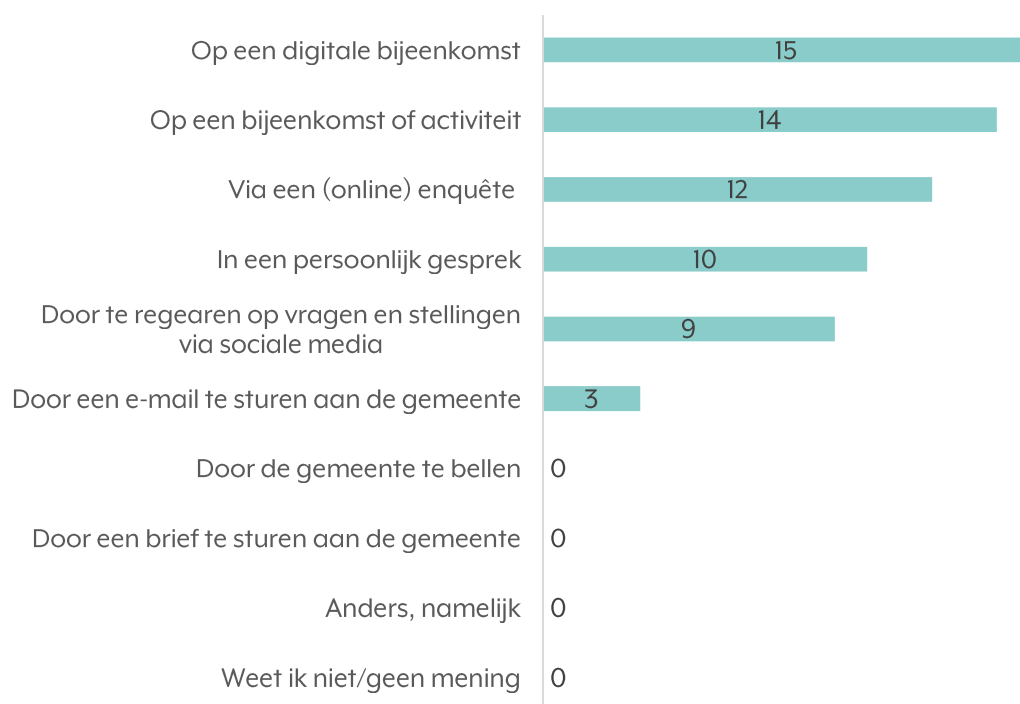
Hoe wilt u door de gemeente op de hoogte worden gehouden over de omgevingsvisie?
(n=46)

Hoe wilt u door de gemeente op de hoogte worden gehouden over de omgevingsvisie? (n=46)

Nieuwsbrief of bericht via e-mail	34
Bericht in DeMooiBernheze krant	25
Informatiebijeenkomst (fysiek)	20
Website van de gemeente	12
Sociale media (Twitter, Instagram, Facebook)	11
Digitale bijeenkomst, bijvoorbeeld via Zoom of Teams	11
Brief (via de post)	0
Anders, namelijk:	0
Weet ik niet / geen mening	0

Hoe wilt u meepraten of meedenken over de omgevingsvisie? (n=21)

Hoe wilt u meepraten of meedenken over de omgevingsvisie? (n=21)	Aantal
Op een digitale bijeenkomst, bijvoorbeeld via Zoom of Teams	15
Op bijeenkomst of activiteit (bijv. inspraak- of informatieavond, buurtwandeling)	14
Via een (online) enquête	12
In een persoonlijk gesprek	10
Door te reageren op vragen en stellingen via sociale media	9
Door een e-mail te sturen aan de gemeente	3
Door de gemeente te bellen	0
Door een brief te sturen aan de gemeente	0
Anders, namelijk:	0
Weet ik niet / geen mening	0

37 inwoners en 6 stakeholders hebben aangegeven in de toekomst niet (meer) betrokken te willen zijn bij de omgevingsvisie. De voornaamste redenen om niet betrokken te zijn voor beide groepen is omdat deze deelnemers denken dat de gemeente niets met hun antwoorden gaat doen en/of anderen het beter kunnen dan zichzelf. Vanwege het lage aantal worden de antwoorden van inwoners en stakeholders in onderstaande grafiek samen gepresenteerd.

Waarom wilt u niet betrokken zijn?

Waarom wilt u niet betrokken zijn? (n=43)	Aantal
Ik denk niet dat de gemeente iets met mijn antwoorden gaat doen	20
Anderen kunnen dit beter dan ik	12
Het kost teveel tijd	9
Ik ben tevreden over hoe het gaat	5
Ik heb hier onvoldoende verstand van	4
Het kost teveel moeite	4
Ik vind het niet belangrijk	1
Anders, namelijk:	5
Weet ik niet / geen mening	3

Deelnemersprofielen

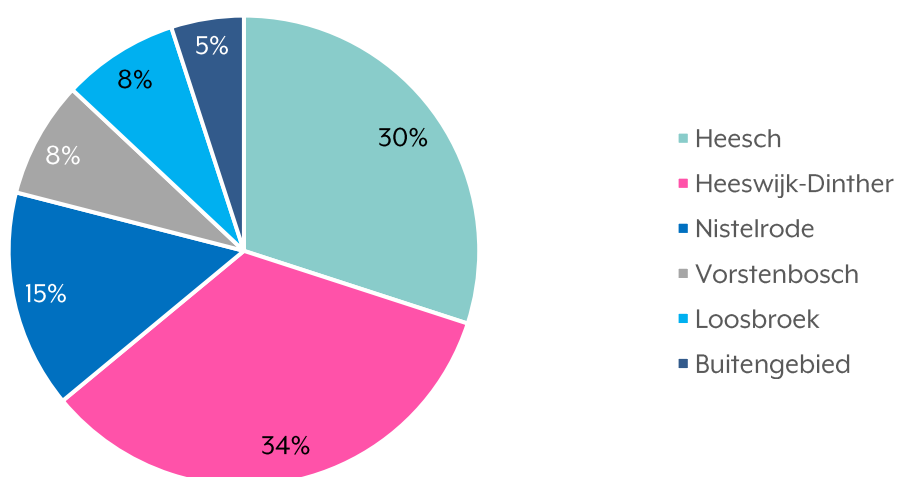
HOOFDSTUK 4

In dit hoofdstuk wordt toegelicht wie heeft meegedaan aan het onderzoek en wat hun achtergrondkenmerken zijn. In totaal is de vragenlijst door 361 deelnemers ingevuld: 292 inwoners, 5 bezoekers en 64 stakeholders. Over de groep deelnemende inwoners en stakeholders is een profiel opgesteld.¹³

Inwoners

Deelnemers die in de gemeente Bernheze wonen komen vooral uit de grotere kernen Heeswijk-Dinther (34%) en Heesch (30%).

Waar woont u? (n=292)

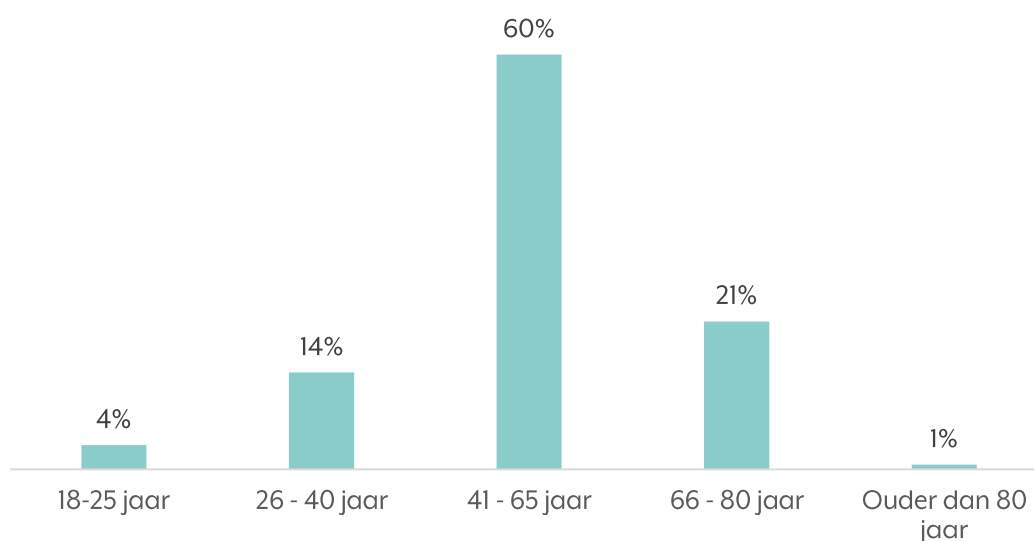
¹³ Zoals gezegd wonen vijf deelnemers niet in Bernheze. Van hen bezochten er vier familie/vrienden en was er één die de gemeente bezocht als toerist.

Waar woont u? (n=292)	Aantal	%
Heeswijk-Dinther	99	34%
Heesch	88	30%
Nistelrode	45	15%
Loosbroek	22	8%
Vorstenbosch	23	8%
Buitengebied	15	5%
Totaal	292	100%

Ook is gekeken naar de leeftijdsverdeling van de deelnemende inwoners. Om dit te kunnen doen is in de vragenlijst gevraagd naar geboortjaar.¹⁴ Meer dan de helft van de deelnemers is tussen de 40 en 65 jaar oud. Bij de interpretatie van de resultaten is het dus zaak om hier rekening mee te houden.

Leeftijd naar categorie (n=285)

Tot slot kunnen ook de betrokkenheidsprofielen dienen als leidraad voor het interpreteren van de resultaten.¹⁵ Vooral *Gevestigde Beïnvloeders* en *Zelfbewuste Aanpakkers* hebben deelgenomen aan het onderzoek. Onderstaande tabel laat zien dat deze deelname

¹⁴ 12 deelnemers hebben hun geboortjaar niet ingevuld.

¹⁵ Meer informatie over de betrokkenheidsprofielen is te vinden in de Betrokkenheidsanalyse die Citisens in augustus 2020 heeft opgeleverd aan de gemeente Bernheze.

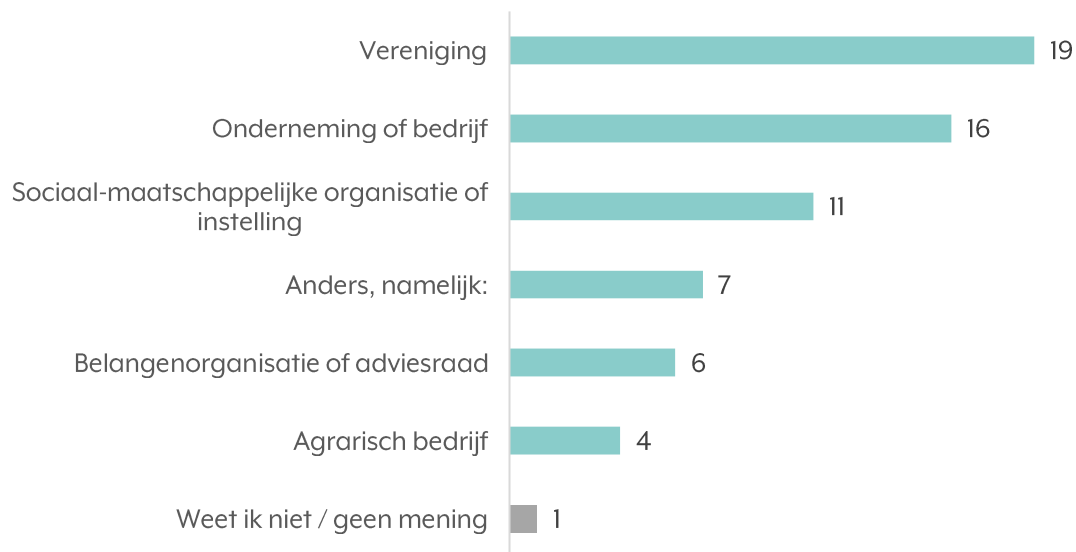
verhoudingsgewijs ook groter is dan verwacht kan worden op basis van het percentage inwoners uit Bernheze dat volgens de Citisens-database in deze profielen valt. Ondervertegenwoordigd zijn de profielen: *Honkvaste Buurtbewoners*, *Eigengereide Digitalen* en *Geïnformeerde Gezinsdrukte*. Gezien de lage aantallen dient deze informatie wel met enige armslag geïnterpreteerd te worden.

Betrokkenheidsprofiel (n=288)	Deelnemers in het onderzoek	Gemeente Bernheze
Honkvaste Buurtbewoners	3%	9%
Eigengereide Digitalen	1%	4%
Geïnformeerde Gezinsdrukte	14%	18%
Stadse Nomaden	1%	0%
Kritische Vernieuwers	0%	0%
Gevestigde Beïnvloeders	27%	26%
Zorgzame Senioren	0%	1%
Zelfbewuste Aanpakkers	54%	40%

Stakeholders

In de stakeholdervragenlijst zijn twee achtergrondkenmerken uitgevraagd. Dit zijn: standplaats van de organisatie en type organisatie. Van de 64 stakeholders zijn er 19 die hebben deelgenomen namens een vereniging in Bernheze en 16 namens een bedrijf of onderneming. Bij de optie 'Anders, namelijk' kwam naar voren dat ook een kerk, een dorpsraad en een stichting de vragenlijst heeft ingevuld.

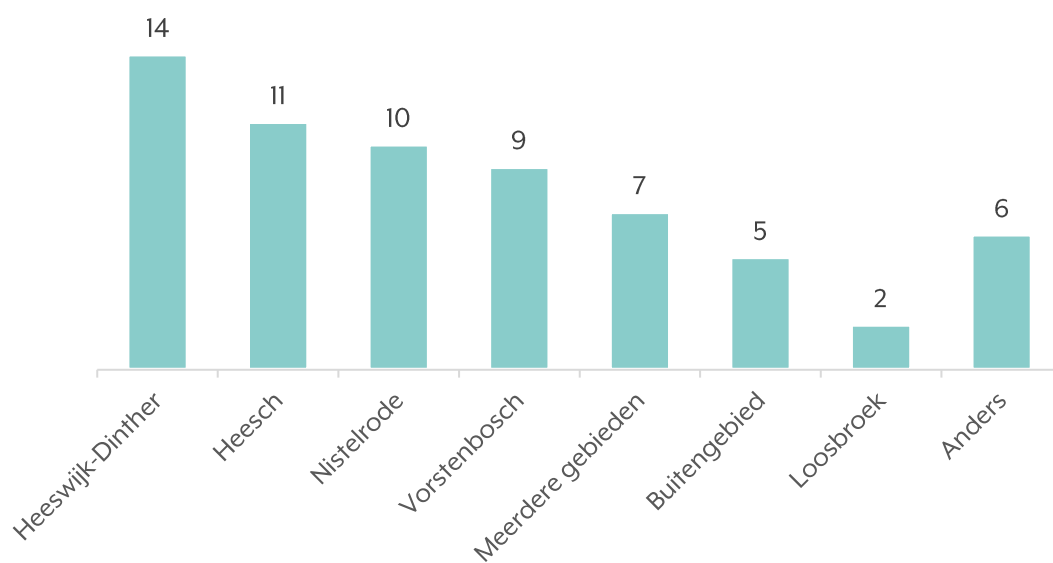
Aan wat voor type organisatie bent u verbonden? (n=64)

Aan wat voor type organisatie bent u verbonden? (n=64)	Aantal
Vereniging	19
Onderneming of bedrijf	16
Sociaal-maatschappelijke organisatie of instelling	11
Anders, namelijk	7
Belangenorganisatie of adviesraad	6
Argrarisch bedrijf	4
Weet ik niet/geen mening	1

De organisaties zijn voornamelijk gevestigd in Heeswijk-Dinther, Heesch of Nistelrode. De optie 'Anders, namelijk' is zeven keer aangekruist. Uit de toelichting bij deze antwoordoptie blijkt dat ook deze zes verspreid zitten over de hele gemeente.

Waar is uw organisatie gevestigd? (n=64)

Waar is uw organisatie gevestigd? (n=64)		Aantal
Heeswijk-Dinther		14
Heesch		11
Nistelrode		10
Vorstenbosch		9
Meerdere gebieden		7
Buitengebied		5
Loosbroek		2
Anders, namelijk		6

Onderzoeksverantwoording

HOOFDSTUK 5

5.1 Respons en weging

Het onderzoek is uitgevoerd in de maanden mei en juli 2021. De inwonersconsultatie kon worden ingevuld vanaf dinsdag 25 mei tot en met maandag 21 juni 2021 op www.bernheze.org/denkmeemee. In aanvulling hierop is de vragenlijst op 9 juni 2021 verstuurd naar 49 leden van het Citisenspanel¹⁶ die in de gemeente Bernheze wonen. De link naar de stakeholdersconsultatie is in de week van 25 mei 2021 door de gemeente zelf via de e-mail verspreid onder het eigen netwerk van stakeholders.

De inwonersconsultatie is in totaal 306 keer ingevuld (inclusief 5 bezoekers). Door middel van verschillende verificatiemethoden zijn dubbele deelnemers uit de resultaten gefilterd en zijn controles uitgevoerd om eventueel verkeerd gebruik van de vragenlijst te achterhalen. Onderdelen van het verificatieproces waren een check op postcode, invultijd en IP-adres. Na controle op dubbele deelnemers zijn de antwoorden van 9 deelnemers niet meegenomen in de analyse. Dit betekent een netto respons van 297 deelnemers: 292 inwoners en 5 bezoekers. Hetzelfde verificatieproces is doorlopen voor de stakeholdervragenlijst. Hier konden alle deelnemers voor de analyse behouden blijven. De netto respons van de stakeholdersvragenlijst betrof 64.

Vanwege bovengenoemde aantallen dienen de resultaten van het onderzoek met voorzichtigheid geïnterpreteerd te worden. Zij geven een breed, indicatief beeld. Volledig representatief is dit onderzoek niet. Twee aanvullingen hierop:

- In de bijlage wordt inzicht gegeven in de gevonden verschillen tussen (a) de kernen¹⁷ en (b) de twee grootste betrokkenheidsprofielen in Bernheze. Alleen vragen waarbij significante verschillen zijn gevonden tussen de kernen / betrokkenheidsprofielen zijn opgenomen in deze bijlage.

¹⁶ Citisens beheert een eigen panel met ruim 55.000 Nederlanders, die verspreid over het hele land wonen. Zie voor meer informatie: <https://www.citisens.nl/panel/>.

¹⁷ In de analyse zijn Loosbroek (22 deelnemers) en Vorstenbosch (23 deelnemers) samengevoegd met het Buitengebied van Bernheze (15 deelnemers) tot één groep. Deze kernen konden vanwege de lage aantallen niet 'los' gepresenteerd worden in de rapportage (ondergrens = 50). Zo hebben ze samen toch een stem in het geheel.

- Vanwege de respons is besloten de onderzoeksresultaten niet te corrigeren (statistisch 'wegen').

5.2 Campagne inwonersconsultatie

Alle inwoners en bezoekers van de gemeente Bernheze zijn uitgenodigd om mee te doen aan het onderzoek. Het onderzoek was via een open link te vinden op www.bernheze.org/denkmeemee. De open link is door Citisens via een geo-campagne op de websites NU.nl en het AD, Facebook en Instagram onder de aandacht gebracht van inwoners en bezoekers van gemeente Bernheze. Er is gebruik gemaakt van onderstaande visual:

De resultaten van de online campagne staan weergegeven in onderstaande tabel.

Campagne-instrumenten	Bereik
Geo-campagne Facebook en Instagram	57.630 views (bereik: 9.933)
NU.nl en AD	108.773 views

Via een 0800-nummer konden minder digitaal vaardige inwoners of bezoekers de inwonersconsultatie op papier aanvragen. Hier is geen gebruik van gemaakt.

Daarnaast heeft de gemeente Bernheze zelf ook aandacht besteed aan het onderzoek via de eigen kanalen, o.a. op sociale media, de eigen website en DeMooiBernheze Krant.

De inwonersconsultatie bestond uit 25 inhoudelijke vragen, de stakeholdersvragenlijst uit 20, verdeeld over vier onderwerpen:

- Wonen en werken in de gemeente Bernheze
- Prioriteiten
- Toekomst
- Betrokkenheid bij het vervolg

Een groot deel van de vragen is gesteld als gesloten vraag. Hierbij konden respondenten kiezen uit meerdere antwoordopties, inclusief 'Anders, namelijk, ...' (met open invulveld) en 'weet ik niet / geen mening'. Ook bevatte de vragenlijst een aantal stellingen waarop respondenten op een schaal van 1 ('helemaal oneens') tot en met 7 ('helemaal eens') hun mening konden geven. Deze zijn, ten behoeve van het overzicht, in de rapportage veelal geclusterd tot 3 (oneens - neutraal - eens). De antwoorden die gegeven zijn in de open invulvelden bij 'Anders, namelijk' staan opgenomen in de bijlage.

Bij het onderdeel Toekomst zijn daarnaast drie open vragen gesteld.

- Bij één vraag zijn de gegeven antwoorden weergegeven in een word cloud
- Bij twee vragen zijn aan de gegeven antwoorden eerst trefwoorden¹⁸ toegekend ('deductief coderen'). Deze trefwoorden zijn vervolgens gebruikt om de gegeven antwoorden te clusteren en een kwalitatieve duiding te schrijven.

De vragenlijst is opgesteld in samenspraak met medewerkers van de gemeente Bernheze.

¹⁸ Deze trefwoorden zijn afgeleid van de thema's voor de omgevingsvisie Bernheze, zoals ook uitgevraagd in het onderzoek (bij prioriteiten).

Bijlagen

Bijlage A: Tabellen Rapport inwonerconsultatie

Bijlage B: Tabellen Rapport stakeholderconsultatie

Bijlage C: Open antwoorden inwonerconsultatie

Bijlage D: Open antwoorden stakeholderconsultatie

Bijlage E: Uitsplitsing betrokkenheidsprofielen

Bijlage F: Uitsplitsing wijken